

Posamezna števil. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah in praznikih. Vsako nedeljo ima humoristično prilogo „BODEČA NEŽA“. Za ljubljanske naročnike stane „Dan“ s prilogo dostavljan na dom celoletno 20 K, mesečno 1.70 K; brez priloge celoletno 18 K, mesečno 1.50 K. Za zunanje naročnike stane „Dan“ s prilogo celoletno 22 K, četrtletno 5.50 K, mesečno 1.90 K. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

Neodvisen političen dnevnik s tedensko humoristično prilogo „Bodeča Neža“.

Posamezna števil. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“.

Beneška Slovenija.

(Po izvirnem poročilu iz laškega kraljestva.)

Videmski dnevnik „La patria del Friuli“ je prinesel velenimiv in aktiven članek o Beneški Sloveniji. Članek je napisal vitez Josip Sirkh (Sirk!), ki govori v pristnem laškem duhu. Tu prinašamo na kratko vsebino tega članka.

Beneški Slovenci so vkljub svo- jemu velikemu patriotizmu silno za- pušeni. Njihovo gospodarsko stanje stoji pod ničlo in njihovo šolstvo je skrajno zanemarjeno. Nihče se ne zme- ni za njihove težnje. Vlada je gluha za vse opravilene prošnje. Be- neška Slovenija je najrevnejša po- krajina laškega kraljestva, ki popol- noma ničesar ne stori za povzdigo narodne kulture v laški Slaviji. Pi- satelj pozna dobro vse razmere, ker je rojen v Beneški Sloveniji. Pravi, da čaka to pokrajino žalostna usoda ako se vlada takoj ne zavzame za njo.

O gospodarskem stanju ni mo- goče niti govoriti. Kaj se le o gospo- darskem napredku! Manjka cest, manjka voznih poti, manjka tudi ro- dovne zemlje. Prebivalci morajo prenašati na lastnih ramah svoje pri- delke in izdelke, ker jim provzroča izgubo časa in denarja. V deželi ni trgovskih središč, kamor bi zahajali trgovci. Vsled silnega pomanjkanja cest, ne pridejo niti v stik z drugimi, pa tudi kultura ne more do njih. To so vzroki, ki ne puste Beneškim Slo- vencem do gospodarskega napredka.

Se bolj žalostno pa je stanje šol- stva v Beneški Sloveniji. Pomanjka- nje potrebne izobrazbe med ljud- stvom je naravnost žalostno. Vsled tega se ljudstvo tudi ne more po- vzpeti do pravega gospodarstva in kulture. Le malo je krajev, ki so tako srečni, da imajo potrebne in pro- stane šole in se te so le v nižini. Dru- goda se poučuje v poslopih, ki imajo le ime od šole. Pisatelj jih ime- njuje — beznice, ki so brez potreb- nega zraka in luči. Te beznice so po- gosto obdane s hlevi in svinjaki, iz katerih prihaja gnusen smrad. No- tranjnost teh »šol« napolni otroke z žalostjo in boleznijo.

Otroci morajo ponekod po več ur daleč hoditi v šolo. Steze, ki vo- dijo v šolo, so nevarne in težavne. V zimskem času morajo ostati otroci po več tednov, da po več mesecev doma, ker ne morejo od hiše.

Pisatelj zahteva nato, da vlada poskrbi za potrebno šolstvo, od ka- terega je odvisna rešitev gospodar- skega stanja v Beneški Sloveniji.

Tu bodi omenjeno, da Beneški Slovenci nimajo svojih šol, v katerih bi se poučevalo slovenske otroke v materinem jeziku. Laški učitelji in učiteljice vbijajo v glavo nesrečne

slovenske dece italijanščino. Sloven- ski jezik nima nobene pravice, no- benega spoštovanja. Le v cerkvi so še pridige slovenske. Omenjeni čla- nek govori seveda o laških šolah, ki pač ne bodo povzdignile šolstva in kulture v Beneški Sloveniji. Narod brez lastnih šol je izgubljen! Iz njega je mogoče narediti le odpadnike in izdajce! Če se imenuje tako delo kulturno, je pa drugo vprašanje, ka- tera bi morali Lah predvsem re- šiti.

Nadalje pravi članek, da mora laška vlada kar najhitreje priti na po- moč zapušeni Beneški Sloveniji, do- kler se ljudstvo še ne zaveda, v ka- koo dobrih (!) kondicijah živijo ob- mejni avstrijski Slovenci.

Pisatelj opozarja na predstoječe politične dogodke, ki bi mogli zelo vplivati na Slovence v laškem kra- ljestvu...

Tako piše in misli Lah, ki ima dobro srce, a slabo politiko! Mar njemu za Slovenstvo v Beneški Slo- veniji, katero smatra zgolj za laško pokrajino, kateri je treba laških šol, da se s potučenjem naseli tamkaj tudi laška kultura in laški element!

Uboga Beneška Slovenija! Mar zato plačuješ davke in daješ svoje sinove armadi, da se čim preje izži- viš in daš svojo kri tučin, ki ti noče priznati enakopravnosti pod savojs- kim žezlom?

Srbsko-turški spor.

Belgrad, 18. febr.

Srbsko - turška mirovna poga- janja so dospela do »mrtve točke« in kakor vsa znamenja kažejo, ne bodo tako lahko zaključena. Dva- najst spornih vprašanj tvorijo mejo, preko katere ne uspevajo pogajanja.

1. Turki zahtevajo posebne pri- vilegije za svoje rojake na srbskem ozemlju;

2. da se vprašanje o vakufih ne rešava po reciprocitetnem načelu, nego, da se priznajo turški vakufi na srbskem, ne pa tudi srbski na tur- škem teritoriju;

3. da se eksproprijacija zemljišč izvrši po občevseljavnih pravnih principih in ne v smislu državnih interesov Srbije;

4. Porta ni hotela predložiti de- tajlne liste domen, kakor jo je za- hteval srbski delegat Pavlovič, tem- več je navedla napačno število in sta- nje domen;

5. Srbija je zahtevala, da imajo v slučaju občne prodaje vakufskih posestev, ki se nahajajo v anektira- nih krajih, predprave srbski poda- niki, česar noče priznati Turčija;

6. Turčija zahteva odškodnino vsled menjave uprave vakufskih po- sestev;

7. da uživa stanovništvo novo- osvobojenih krajev ista državljanska

prava, kakor prebivalstvo stare Sr- bije;

8. Turška ne prizna srbske ob- čine v svojih mejah, dočim zahteva turške občine na srbskem ozemlju;

9. Porta zahteva, da imajo tur- škii duhovniki v Srbiji poleg verske vloge tudi gotove pravne funkcije;

10. zahteva dalje turške šole s turškim jezikom v Srbiji, medtem ko ne dovoli srbskih šol v svoji državi;

11. Turčija zahteva, da turška vlada imenuje uradnike in nosi stro- ške čuvanja Muratove grobnice na Kosovu, medtem ko zahteva srbski delegat, da naj stoji ta grobnica pod zaščito srbskega kralja in da nosi stroške čuvanja srbska država;

12. Slednjič zahteva Turčija, da se priznajo muslimanska pokopališča v Srbiji kot vakufi, kar pa odklanja srbski delegat.

Iz navedenih točk je popolnoma jasno, da so zahteve turških dele- gatov mnogo pretirane in da jih stavljajo s prozornim namenom, do- seči čim večja prava za maloštevil- ne sorjake v Srbiji. Vsi tukajšnji ugledni listi se zgražajo nad takimi zahtevami in to tem bolj upravičeno, ker stavlja pretirane pogoje ravno Turčija, ona Turčija, ki je smatrala pred prvo balkansko vojno vse ne- muslimanske podanike za svoje suž- nje — rajo. Javnost brez razlike strank zahteva od vlade, da čim pre- je odklopi svoje delegata iz Ca- rigrada, da se s tem pokaže, da zma- goviti Srbiji ni mnogo ležeče na tem, da sklene mir s premagano Turčijo.

Istotako ni javnost razpoložena pre- pustiti velesilam rešitev spornih vprašanj na račun Srbije, temveč zahteva, da Srbija sama izravna ne- soglasja s Turčijo, da ne trpi na svo- jem ugledu kot neodvisna, svobodna kraljevina po dveh zmagovitih vojnah.

Kakor se vidi, na Balkanu še ni- so ugasili vulkani, vsak hip se mo- re užgati sod smodnika. Vse balkan- ske države se mrzlično oborožujejo, njihovi državniki potujejo po Evropi in ni dvoma, da bo Balkan pobelil še dokaj evropskih diplomatskih glav.

..p.

Štajersko.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Ker sedanjí deželni zbor ne namerava rešiti stalno regu- lacije naših plač, pripravila se za te dni veliko demonstracijsko zborova- nje v Gradcu. Opozorjamo cenjene tovaršice in tovarše s tem, da ste pripravljeni. Ko nas pokliče vodstvo naše organizacije, takrat brez odloga in brez izjeme vsi v Gradcu! Kdor ostane brez vzroka doma, s tem oh- računamo kot z nasprotnikom naših skupnih težni!

Albanci čakajo na Vidov prihod.

Albanci: „Ali se že kaj vid’?“ „Wied? — Nič!“

Brežice. Okoliški župani imajo prav malo narodnega ponosa. Spre- jemajo kljub raznim opominom z na- rodne strani nemške dopise in raje obletajo po deset bab, kakor da od- ločno vrnejo vsak nemški dopis. Niti ena občina še ni sklenila samoslo- venske ureditve. Katera občina bo začela prva? Morebiti Bizeljsko? Zakot? Vel. Orež? Arčice?...

Zahteva po občinski volilni re- formi za Maribor, Celje in Ptuj je po- stala spodničstajerskim nemčurjem v grozen strah. V tem svojem strahu postajajo že čisto zmedeni in tako nepremišljeni, da sami izdajajo in priznavajo, da jih doslej vzdržuje na površju le njih terorizem in prav nič drugega. Klikovstvo ve, čim bi bile v omenjenih treh mestih volitve po proporu, bi bila s tem zadana nem- čurski strahovladi izdatna brca, kajti brezprimernemu terorizmu bi bil za- dan pri obč. volitvah odločen uda- rec. Vsako onemogočenje volilne kontrole bi pomagalo zlasti Sloven- cem, imeti prostost gibanja, ki ga zatira danes večni strah pred nem- čurskimi klikami in njihovimi priga- njači. A tudi na širše, zlasti sloven- ske kroge bi ugodno vplivalo, čim bi se pokazalo delstvo, da je vsa nem- ška moč le navidezna in zlagana in da jo je vzdrževalo vse te čase samo brezprimerno izrabljanje in slepenje Slovencev po tistih, ki so zatajili svoj slovenski rod zato, da so kupičili se- bi bogastvo.

Zverjad se je pomaknila v bli- žino Maribora in straši sedaj po ob- činah Sv. Križ, Sv. Duh in Sleme ter Sv. Kungota. To, k čemur se je preje neverjetno smehljalo, je danes obče priznava in škoda, ki jo je prizadela zverjad raznim posestnikom, je že precej velika. Kakšnim štirim posest-

nikom omenjenih občin je pomorila že preko trideset ovac, ki so se pasle po prisojnih, snega prostih holmih. V enem slučaju je podrla zver mladega junca, in požrla dele ledij ter vratu. Pri enem samem posestniku je raz- trgala troje ovac čisto, devet tako, da so jih morali nemudoma zaklati, dočim jih je dvojce zbežalo s pastir- jem vred. Govorica, glasom koje je zver napadla in pomorila tudi dvojce dečkov, se še ne potrjuje, dočim je dognano, da je spremljala v razdalji 300 do 500 korakov več neoborože- nih kmetov, a konečno zginila v go- gozdovje. Iz Maribora je odšel mo- čen oddelek orožnikov in do 60 lov- cev iz mesta ter okolice. Prvi pogo- ni so imeli navidezen uspeh, da se je zverjad umaknila severo - zapadne- je, a že v ponedeljek zopet vznemir- jala zgoraj navedene občine. Šole v omenjenih občinah so zaprte. Kmeč- ki strah postaja torej tudi že v naših krajih prav resna nevarnost tako na premoženju kot življenju posamezni- kov.

Remšnik pri Marénbergu. (De- te v rezalnici.) Pred par dnevi je de- lala dmnarica M. Amberšek pri po- sestniku Bobovniku. Ko se je za tre- notek odstranila, je prišel nje petletni sinček z levo roko v slamoreznico, ki mu je odščipnila kazalec in sre- dince.

Ormož. (Pasja kontumacija.) Pasja kontumacija v ormožkem in središkem okraju je od 12. t. m. od- pravljena.

Zalec. (Snežni plaz.) Med progo južne železnice med Celjem in Zal- cem se je odrgal pri km. 346. snežni plaz in zasul levi tir. Odmeti so tra- jali eno uro. Vozni promet so med tem vzdrževali na desnem tiru.

Poljčane. (Preprečena nesreča.) Na odprti progi Poljčane - Ponikva

Gregoarju. In tega nisem pozabil; pustil sem novce zanj. Zatorej, dra- ga prijateljica, vzemite to vrečko in nesite jo nazaj v skrinjo svojega ve- lecenjenega soproga.

»Toda kaj bo z vami?... Raz- deliva si vsaj!«

»Vedite le nekaj, draga Hugeta: to, da se ne čutim nikdar bogatejšega nego takrat, ko nimam belica. Sicer pa mi ostane ta agra,« je dodal in pokazal s prstom na dragoceni na- kit, ki mu ga je bila podarila kraljica navarska in ga je imel pripetega na svojem kloku.

Hugeta je vzela vrečko in zav- zdihnila.

»Ampak,« je nadaljeval vitez in jo objel iznova, »zato vas ne ljubim manj... dobro srce imate, Hugeta... prav tako dobri ste kakor lepi...«

»Dobra že morebiti! A lepa...«

»Tak verjemite, če vam pravim, smrt božja! Ali me hočete postaviti na laž? Pravim vam, da ste najlepša stvarca, kar sem jih videl kdaj. To krepko in belo grlo, ta rožnata lica, ti blesteči zobje, ta sladki pogled in ta biserna roka... ah, Hugeta, zdí se mi res, da vas obožavam!...«

Hugeta je povsila glavo; dve solzi sta se ji zaskrili na trepalnicah.

»Kaj, vi plakate, Hugeta?« je

vzklíknil Pardajan z isto vročino- stjo, in obup mu je izbruhnil v oči.

»Vi plakate, v trenutku, ko vam pri- sezam, da vas ljubim...«

(Dalje.)

LISTEK

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine. (Dalle.)

»Dobro!« je vzklíknil zamožlo, »če je že tako, če naju loči vse in me mora ona sovražit, zakaj bi se še ukvarjal z njo?... Da, zakaj bi nesel to pismo njenemu očetu?...«

Kaj briga mene gospa vojvodinja Monmoransjska, ki preklinja mojega očeta in bo preklinjala tudi mene? Kaj me briga njena hči!... Nesrečni sta? No, dobro, naj jima hite drugi na pomoč! Naj kličeta tistega boga- tega in mogočnega plemiča, ki ga spoznata vrednega, da stopi pred ol- tar s potomko Monmoransjskih!... Ne, nikake slabosti več! Oče, ubogi moj oče! Zakaj te ni tu, da bi me bo- dril in mi vdahnil pogum! Toda saj imam v tvoji odsotnosti še tvoje na- svete! In kolnem se ti, da se hočem poslej natanko ravnati po njih. Biti hočem moč, smrt božja! Življenje in sreča sta tistega last, ki je najmoč- nejši: bodimo močni! Gazimo šibke, zamašimo si ušesa, kadar nas kličejo in nas prošilo usmiljenja, obdajmo svoje srce z jeklom v roki, ko nam je ni bilo dano najti v ljubezni!... Čudna vznemirjenost je razbur- jala mladega moža. Hodil je semter-

tja z dolgimi koraki, on, ki je bil ta- ko trezen v svojem gibanju, je mahal z rokami in govoril glasno — tisti Pardajan, ki si je ohranjal drugače tudi v najhujši jezi videz hladne vljudnosti.

Tehtal je svoj položaj.

In ta položaj je bil strašen. Imel je zoper sebe kraljico Ka- tarino, to je, eno izmed najmoč- nejših in najbrezobzirnejših žensk ti- ste dobe; imel je zoper sebe vojvodo Anžovinskega in njegove gizdaline, ki jih je bil krvavo razžalil; imel je zoper sebe Oiškega, ki ga bo hotel nedvomno obvestiti Gitalan, kaj se je zgodilo v Bastilji!... trije strašni sovražniki!

In ko je pomislil, da si je on, sla- bič, ki nima ničesar razen svojega meča, nakopal tako grozne naspro- tnik, katerih sleherni bi bil strl naj- močnejše veljake v kraljestvu kakor tenko steklo, ga je popadel nekakšen ponos, stresla ga je blazna radost boja!...

»Sam proti kraljici! Sam proti Anžovincu! Sam proti Gizu! Naj bo! Ako poginem, vsaj ne bodo mogli reči, da sem se lotil ničevnih na- sprotnikov!«

Zagrohotal se je bridko.

»Pozabil sem!... V imeniku svojih neprijateljev sem izpustil Monmoransija! Vraga, on vendar ni najmanjši med njimi; in kadar mu pove gospa de Pjen, kaj je storil moj oče z njegovo hčerjo, se bom čutil, ako me dični veljak ne poizkusi kon-

čati — če me ne palne dotlej že Me- dičijska v kako podzemeljsko ječo! Če me ne zakoljejo gizdalini na ka- kem uličnem ovinku! Če me ne da ubiti njegova jasnost vojvoda Giški po svojih zvestih: Kruseju, Pezuju in Kervjeju!... Na boj tedaj, na boj! Saj vidim, da sem rojen za boje! Čuvajte se, gospoda! Čuvajte se — jaz čuvam sebe!...«

Pardajan je izdrl svoj meč v eni tistih plamenčih gest, ki so mu bile običajne in naskočil petkrat ali šest- krat proti zidu... Najeznen las, za- rečih oči, z znojem na čelu, s sme- hlajem na ustnicah in solzami v očeh, je bil v tem trenutku prav tako stra- šen kakor očarjujoč.

»Ježeš, Marija! Kaj pa vam je, gospod vitez!«

Pojavila se je gospa Hugeta Gregoarjeva in vzklíknila te besede s svojim krotkim, toplim glasom.

Pardajan se je ustavil, pogledal Hugeto, spravlil žibulejo v nožnico in nadel bliskoma drug obraz, rekoč:

»Vadil sem se, draga Hugeta; roka mi je otrpnila v teh desetih dneh, in... toda pustiva to; veste kaj, preljubeznjivi ste, da me pridete posetit!... Ne, ni se ne branite, vi ste biser ulice Sen-Deni...«

»Oh gospod vitez!...«

»Pač, smrt božja! Prvega, ki se osmeli trditi, da niste najlepša krč- marica v Parizu, iztrebim s tega sve- ta!...«

»Za božjo voljo!« je viknila Hu- geta v predražestni grozi.

Pardajan jo je prijel okrog pasu, in dva mogočna poljuba sta zazvene- la na lilih gospe Gregoarjeve.

Zajecljala je, vsa rdeča od rado- sti:

»Oprostite, da sem vstopila kar tako... hotela sem...«

»Briga me, Hugeta! Vi pridete vedno o pravem času. Bogme, vrag naj me dere, če sem že videl kdaj bolj rdeča usta in bolj nagajive oči! Vi bi spravili nadškofa samega v lu- dičeve krempelje!...«

»Prišla sem zaradi... zaradi tega - le...« je odgovorila Hugeta.

»Zaradi tega?« je zategnil Par- dajan in se ozrl na polno vrečko, ki jo je postavila krčmarica na mizo.

»Da, gospod vitez. Ko so vas aretirali... ste pozabili svoj denar. In jaz... saj razumete, sem ga spravila... prinašam vam ga na- zaj!«

Pardajan se je bil zamislil.

»Gospa Hugeta,« je rekel zdajci, »vi lažete.«

»Jaz! Veliki Bog!... Prišežem vam...«

»Ne prisegajte; vaš mož, moj- ster Gregoar, je pobasal moje uboge tolarje, vi pa, dobra krčmarica, mi jih pa prinašate nazaj!...«

»In če bi bilo res?« je vprašala plaho.

»Gospa Gregoarjeva,« je dejal Pardajan in nadel zopet tisti dvoum- ni obraz, nad katerim je toliko obu- paval lepa Hugeta, »krivo ste ukre- nili: to svoto sem bil dolžan mojstru

je pred par dnevi običal med tiri nek-
tovorni voz, ravno ko je pridrvel
brzovlak, štev. 1. Strojvodji se je v
zadnjem hipu posrečilo zadržati
vlak in preprečiti veliko nesrečo.

St. Lenart v Sloven. Goricki.
(Rop.) Pred par dnevi sta napadla
dva zlikovca v starosti 20 in 24 let
dekl Marijo Golob in jo oropala go-
tovne v znesku 34 K, damske ure in
dvih zavojev sladkorja oziroma ka-
ve. Imela sta naramnike, ponošene
pelerine in lahke brčice. Sumijo, da
sta bila dva brezposelna pekovska
pomocnika.

Ptuj. (Odlikovanje.) Okrajni taj-
nik ptujskega okr. glavarstva Jože
Požun, je bil povodom svojega stal-
nega umirovljenja, odlikovan z zla-
tim zaslužnim križcem.

Trbovlje. (Nesreča v premogo-
kopu.) Ko je šel delavec Ravnikar
dne 16. t. m. na svoje delo v rov,
je prišel med benzinski motor in ste-
no rova tako, da mu je zmečkalo pr-
sa in polomilo več udov. Ko so ga
rešili, je izdihnil. Doma je bil iz Oj-
strega.

Maribor. (Pogreša se.) 16letni
sin Tone nadsprevoznika Čeha iz
Pobrežja št. 32. je bil do 16. t. m. pri
mizarskemu mojstru Visočniku v
Framu pri Mariboru. Ker ga je moj-
ster omenjenega dne občutno kaz-
noval, je pobegnil in se peljal v Gra-
dec, koder se je hotel pustiti preiska-
ti pri tamonjski bolniški blagajni. Ker
ni imel listka, so ga odslovili, na kar
se je peljal k svojim staršem v Ma-
ribor, koder je ostal čez noč. Sta-
riši so mu prigovarjali, da naj se vr-
ne. Fant se je naslednjega jutra, 8.
t. m. odpeljal neznano kam. Obleden
je bil v temno zeleno obleko, imel je
rujav pelerino in siv turnarski klo-
buk. Kdor ga izsledil, naj javi to sta-
rišem na gorajšnji naslov, odnosno
mariborski mestni policiji.

Maribor. (Slovensko gledališče.)
Dramatično društvo v Mariboru
vprizori na pustno nedeljo dne 22.
svečana t. l. predpustno burko »Vr-
ban Debeluhar« in sicer ne zvečer,
marveč ob 3. uri popoldne s sode-
lovanjem godbe »Glasbenega društva«
Ta igra je polna zdravih dovtipov
in komičnih prizorov, saj si lahko že
predstavljamo Debeluharja v krogu
norcev Kastrina, Zelenca in Krem-
peljina. Največ smeha bode seveda
provzročil naš Debeluhar, ki bo mo-
rebiti tudi kako prav »debeluharsko«
zapel. Prepričani smo, da se bo celo-
neno občinstvo prav dobro bavalo
pri tej predstavi. Zatorej vsi na pus-
tno nedeljo v slovensko gledališče.
Predprodaja vstopnic pri g. Weik-
nu, Glavni trg 22. Po predstavi se
vrši ples v veliki dvorani ob zvokih
godbe na lok. Začetek ob 8. uri zve-
čer. Vstopnina za posetnike popo-
ldanske predstave 50 v, za druge pa
1 K. Pust je tu! Pridite se zabavati
Slovenci iz Maribora in okolice!

Dramatično društvo v Mariboru
opozarja že danes slavno občinstvo,
da gostuje v nedeljo 1. sušca 1914
na našem odru celjsko dramatično
društvo. Noben Slovenec iz Maribo-
ra in okolice ne sme manjkati pri tej
slovesni predstavi, da pokažemo z
obitnim posetom, kako ljubi so nam
celjski Slovenci, ki se že leta in leta
junaško borijo za svoj obstanek. In
to z vidnim uspehom. Na odru pa bo-
mo imeli priliko občudovati njihovo
vztrajnost in požrtvovalnost ter ru-
tino v igranju. Pridite vsi! Dajmo
svojim bratom pogum, da pridejo še
v drugič v Maribor in da se naša
bratska vez utrdi tembolj. Torej
prav priskrbo pozdravljeni bratje
Celjani na našem odru!

**Klub »Narodni Pipec« v Maribo-
ru priredi na pustni torek dne 24. t.
m. »Pipčovo maskarado« v veliki
dvorani Narodnega doma zvečer ob
8. uri s sodelovanjem godbe na lok.
To bo imenitna, prava pustna nepri-
siljena zabava, kakor je že leta in
leta ni bilo v Mariboru. Tu se poču-
timo vsi prav po domače! Tu ni vi-
deti posebne »odlične« mize, tu ni
razlike med akademiki in neakade-
miki! Maskirani plačajo 40 v vstop-
nine, drugi 50 v, oziroma nečlani 60 v.
Za obitelj je znanen popust. Ob pol-
noči se vrši veličasten pipčarski
vstop v veliko dvorano v spremstvu
maskiranih »Pipčarjev«, na čelu jim
velikanski pipec, ki se po nagovoru
»Ober-pipčarja« iz Ljubljane slavno-
stno razvije v sredi dvorane. Pipčar-
ji in Ne-pipčarji! Ne zamudite te iz-
redno zabavne prilike!**

Goriško.

INTERPELACIJA

poslanca Antona Mikuz v dr. Pod-
gornika in tovarišev na c. kr. vlado
v roke c. kr. namestništva v Trstu.

Pred nedavnim časom se je za-
čela iz vojaških krogov tolminske
garnizije sporazumno z politično
oblastjo nujna agitacija in zahteva,
da se odpre v Tolminu tolerančna
hiša.

Stvar je dozorela tako daleč,
da je bila ta zahteva že predložena
županstvu in rešitev, kar pa župan-

stvo odklanja, nesoglasajoč z voja-
štvom in vlado o nujnosti in potrebi
tako žalostnega kulturnega škandala.
Proti taki nameri si usojamo
tolmačiti tudi splošno ogorčenje ljud-
stva, katero sme pred vojaštvom in
politično oblastjo ščititi svojo čast in
svoje dobro ime, pridobljeno pod po-
štenjaki že v onih časih, ko se nam
ni vsiljevalo takozvane kulture po-
tom telesne in socialne kuge.

Tolmin šteje okrog 1000 prebi-
valcev in do 180 hiš in v takem okra-
ju naj se ustanovi javna tolerančna
hiša? Če že c. kr. vlada ne najde
nesoglasja v tem, da goreče lovi tr-
govce z dekleti; po drugi strani pa
ščiti prostitucijo v javnih hišah, kjer
tudi ginevajo mlada dekleta, hoče
ljudstvo izreči svoj glasni veto, ki bo
bolj glasen, kot spoštovanje, koje za-
htevajo za se vojaštvo in vlada.

V naše ljudstvo naj se ne zana-
ša kuge, naj se ne kvari zdravega
plemena z boleznimi, ki izhajajo iz
takih sramotnih gnezd. Kam naj obr-
ne oči nepokvarjena mladina, ki bo
hodila mimo znane hiše, kaj z otro-
ci, mladimi dekleti in mladeniči, če
jim ne prikrije ne oče ne mati, ne so-
la, ne cerkev škandalozne insti-
tucije, ki razširja okoli sebe le nevar-
nost, žalost in grozo.

Ker stoji oblast, ki zahtevajo,
ozir. podpirajo ustanovitev tega on-
gavnega zavoda, na stališču, da ima
zahteva prodreti, dovoljujemo si
vprašati:

1. Ali so c. kr. vladi znane te za-
deve?

2. Ali hoče c. kr. vlada preprečiti
oficijelno agitacijo vojaških krogov
in političnih oblasti za to namerava-
no zahtevo.

3. Ali je c. kr. vlada voljna prev-
zeti odgovornost za posledice, ki bi
nastale, če bi se na tak način žalilo
ljudstvo in bi se proti njegovi volji
uvredila imenovano zloglasno institu-
cijo.

Gorica, dne 3. febr. 1914.

Gorica. Za časa tiskarskega
štrajka so naši klerikalci storili vse,
da so se redno tiskala njihova gla-
sila. Tega sicer niso delali iz same
ljubezni, ampak v svoje strankarske
svrhe, vendar se jim mora priznati,
da so storili več nego njihovi politi-
čni nasprotniki. Ko niso mogli več ti-
skati »Novega Časa« v Gorici, so
preskrbeli, da se je redno tiskal v
Pazinu. Pa tudi »Gorica« in »Pri-
morski List« sta izhajala. »Soča« in
»Primorec« pa sta med tem časom
lepo počivala in gledala nasprotne li-
ste, ki so z malo požrtvovalnostjo
vključili štrajku izhajala. Res, da so ne-
kaj »Soče« natiskali v Ljubljani, toda
kaj za to! Ljudstvo na deželi je vi-
delo klerikalne liste vsak teden,
»Soča« pa le redkokdaj. Na ta način
se ne dela! Tako delo je graje vred-
no. Naši napredni narodnjaki bi mo-
rali tudi kaj žrtvovati: Ljudstvo ima
svojo sodbo, katero je treba upošte-
vati. Radi teh vrstic pa naj se nihče
ne razburja. Napisane so »sine ira
et studio«.

Gorica. (Aretacije.) Zaprli so An-
tona Beguš iz Nomnja, ker je berač-
il. Radi tatvine so aretirali hišno
Viktorijo Bačar iz Ustja na Kranj-
skem. Radi javne nasilnosti pa bodo
morali sedeti sledeči: Janez Tešpin,
zidar iz St. Petra pri Gorici, Mozetič
Jurij iz Sornberga, železniški dela-
vec, Bertolini Viktor, kovač v Gorici
in Jurij Lušin iz Nabrežine. Radi pre-
povedanega povratka v mesto so
pridržali Petra Zbrzet od Sv. Petra
na Soči.

Na Furlanskem — in sicer v
gradiščanskem šolskem okraju — je
razpisanih več učiteljskih mest.

Gorica. Kakor smo poročali, je
pretečeni teden Franc Paher streljal
na neko žensko v mestnem parku.
Dotična je neka postarna Marija
Čaks, na katero je bil Paher tudi
ljubosumen.

Laška vzgoja. Kakor v Trstu,
tako bodo tudi v Gorici plesali otroci.
Goriško laško telodavno društvo bo
namreč priredilo 21. t. m. otroški
ples. Prav ima »Edinost« ki pravi,
da pri nas še ni poznana ta razvada!

Cesar je dovolil nositi uradniku
avstrijskega Lloydja Danilu Perušič
v Trstu viteški križec papeževega
reda sv. Jurja in križec kraljevega
črnogorskega Danilovega reda.

Kakor smo rekli Nemško in la-
ško časopisje že prinaša uradne ve-
sti o neresničnosti ljubljanskega ve-
leizdajstva. Jih je pač hitro minilo
veselje!

Gorica. V sredo proti večeru je
zapeljal neki voznič z vrečami na-
ložen voz preveč na rob ceste na
Fran Jožefovem Corsu, kjer so zna-
ni jarki; konji so morali v jarek, ka-
kor tudi prednja kolesa. Čudno, da
se večkrat ne pripetijo večje nesre-
če! Ti občestni jarki pač ne delajo
časti našemu mestu.

»Novi čas« obsojen. V sredo je
bil obsojen odgovorni urednik »No-
vega časa« Anton Sinigoi na globo
50 K, ker je »Novi čas« priobčil nek
že zaplenjen članek. Plačal bo se-
veda konzorcij!

**Veliki ples jugoslovanskih žele-
zničarjev v Kanalu na Primorskem.**
Podružnica »zveze jugoslov. želez-
ničarjev« v Kanalu priredi svoj obič-
ajni predpustni ples na pustni to-
rek, dne 24. svečana t. l. v prostorih
hotela »pri zlatem levu«. Igra salo-
nski orkester Sokola iz Brd. Začetek
ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K 50
vin., dame proste. Vsi prijatelji na-
rodno zavednih železničarjev so
vključno vabljeni in gotovo vam ne
bode žal, ker za vsa je najboljša pre-
skrbljena — seveda edino to — da
bode prehitro se danilo. Za obilen
obisk vabi odbor.

Občini zbor podružnice Z. J. Ž.
v Kanalu se vrši 1. sušca t. l. v go-
stini g. Zega. Začetek ob 4. uri po-
poldan. Dnevni red navaden. K polni
udeležbi vabi odbor.

Kranjski deželni zbor.

Včerajšnja seja.

Dež. glavar dr. Iv. Šusteršič
otvori sejo ob četrt na 12. uro in od-
govori na interpelacijo posl. Iv. Lav-
renčiča glede ureditve učiteljskih
plač. Dež. glavar izjavi, da je novi
šolski zakon že izdelan in da pride
na dnevni red najbrže že v prihodnji
seji.

Na interpelacijo posl. dr. Ravni-
harja in tovarišev glede zakona o
obrtih nadaljevalnih šolah je odgo-
voril dež. glavar, da se je že vršila
tozadevna anketa, da deželni odbor
marljivo proučuje gradivo in da pred-
loži še v prihodnjem zasedanju dežel-
nemu zboru zakonski načrt.

Na interpelacijo posl. Mazelleta
in tovarišev v zadevi črnomeljskega
vodovoda je izjavil dež. glavar, da se
vsi nedostatki pri črnomeljskem vo-
dovodu čim prej odpravijo.

Od vloženih interpelacij in pred-
logov omenjamo naslednje:

Interpelacija

dr. Frana Novaka in tov. na gospoda
deželnega predsednika Njega ekscel-
enco barona Schwarza.

Že v prošlem zasedanju inter-
pelirali so podpisani Njega ekscelen-
co g. deželnega predsednika radi iz-
dajanja uradnega lista v slovenskem
jeziku.

Kranjski uradni list »Laibacher
Zeitung« izhaja v nemškem jeziku,
tedaj v jeziku, kateremu se prište-
vajo po narodnosti komaj 4 % vsega
prebivalstva. Za 96 % prebivalstva
slovenske narodnosti izhaja uradni
list v nemščini.

To sramotno podpisani za pre-
ziranje slovenske narodnosti in obču-
tino to preziranje tem huje, ker nam
deželna vlada na naše zadevne in-
terpelacije niti ne pojasni, kakšni
vzroki ovirajo izdajanje uradnega li-
sta v slovenskem jeziku.

Uradni list za Kranjsko, ki ima
služiti slovenskemu prebivalstvu, se
ima po mnenju podpisanih izdajati v
slovenskem jeziku.

Na interpelacijo v prošlem za-
sedanju nismo prejeli nobene izjave
od g. deželnega predsednika.

Vsled tega si usojamo ponovno
pozvati g. deželnega predsednika, da
nam nemudoma pojasni, zakaj se od-
lažuje z izdajanjem uradnega lista v
slovenskem jeziku, oziroma ali je pri-
pravljen podrejenim organom takoj
naročiti, da se uradni list za Kranjsko
prične izdajati v slovenskem jeziku.

Interpelacija

dr. Frana Novaka in tov. na gospoda
deželnega predsednika Njega ekscel-
enco barona Schwarza.

Deželni zakonik za vojvodino
Kranjsko nosi na naslovnem listu na
prvem mestu naslov: »Landesgesetz-
blatt für das Herzogtum Krain ...
Jahrgang ...« in šele na drugem
mestu naslov v slovenskem jeziku:
»Deželni zakonik za vojvodino Kranj-
sko ... Leto ...«

Z ozirom na ogromno večino
prebivalstva slovenske narodnosti bi
bilo čisto naravno, da je naslov de-
želnega zakonika na prvem mestu
slovenski in šele na drugem mestu
nemški.

Kar najodločneje ugovarjamo
proti vsakemu zapostavljanju sloven-
skega jezika od strani c. kr. deželne
vlade, usojamo si podpisani staviti na
g. deželnega predsednika vprašanje,
ali je pripravljen takoj naročiti pod-
rejenim organom, da izhaja deželni
zakonik za vojvodino Kranjsko z na-
slovom na prvem mestu v sloven-
skem jeziku in šele na drugem mestu
v nemščini.

Interpelacija

poslanca Mazelleta in tov. na Njega
ekscelenco barona Schwarza v za-
devi preložitve klanca na državni
cesti v Metliki.

Prebivalci mesta Metlike in ob-
čin Drašče, Radovica, Lokvica, Su-
hor ter hrvaški Žumberak so inter-
esirani na tem, da se čim prej klan-
ec na državni cesti v Metliki od-

pravi, zlasti ko se odpre nova želez-
nica. Mesta Metlike pa bi se narav-
nost oropalo že starodavnih pravic,
odkar že gre ves promet skozi sre-
dino mesta, ako bi se hotelo državno
cesto odcepiti pri križu in speljati na
državno cesto pri odcepu črnomelj-
ske ceste od državne. O taki prelo-
žitvi niti govora biti ne more, če se
noče popolnoma uničiti že itak v tež-
kih gospodarskih razmerah trpeče
mesto Metlika. Edinole s preložitvijo
klanca na sedanji državni cesti pa bi
bilo ustrezno tudi drugim občinam
in krajem.

Občine Drašče, Radovica, Žum-
berak ter veliki del Hrvaške od Vi-
vodine, bi tudi, če bi se občinska pot
za Sv. Rokom poddržavila, še naprej
morale voziti po veliko krajši in pri-
pravnejši sedanji državni cesti, kot
po postranskih ovinkih. Sicer bi pa
tudi prebivalci vseli ostalih občin,
kakor Suhor in Lukovica, bili težko
prizadeti po taki brezsmiselni in zelo
dragi preložitvi ceste za Metliko, ker
je znano, da so vsi ti kraji z mestom
Metlika v tesnih gospodarskih odno-
šajih, da imajo vsaki dan opraviti v
Metliki z uradi in da jim je veliko bolj
priročno voziti skozi Metliko kot ne.
Le zlobna škodoželjnost in brezvest-
no maščevanje nad Metliko bi moglo
govoriti za zgradbo kake nove dr-
žavne ceste, ki bi se izognila mestu.

Podpisani si dovoljujejo staviti
na Njega ekscelenco bar. Schwarza
naslednja vprašanja:

1. V kakem stanju je preložitve
klanca na državni cesti v Metliki?

2. Ali hoče odrediti, da se klanec
čim prej zniža in da se preko vseh
morebitnih drugih projektov izvrši
samo to nujno in prepotrebno delo?

Samostojni predlog

poslanca Julija Mazelleta in tovarišev
v zadevi c. kr. politične ekspoziture
v Višnji gori.

Deželni zbor skleni:

C. kr. vlada se pozivlja, da čim
prej ustanovi v Višnji gori samostoj-
no in stalno ekspozituro c. kr. poli-
tične oblasti.

Samostojni predlog

poslanca Julija Mazelleta in tovarišev
v zadevi preskrbe pitne vode v Gra-
dacu, Kloštru in Vrbanjcih, občine
Gradac v Beli Krajini.

Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, naj
ukrene vse potrebno, da se čim prej
preskrbe vasi Gradac, Klošter in
Vrbanjci z zdravno pitno vodo ter
rešijo prebivalci teh krajev stalne ne-
varnosti, ki jo vsebuje dosedanja
pitna voda, velikokrat po legarju
okužena reka Ljubljinja.

Samostojni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev
glede na nekatere izpremembe do-
ločb o zglaševanju zaradi vojaških
taks.

Deželni zbor skleni:

C. kr. vlada se pozivlja, naj po-
vzroči te-le izpremembe zakona z
dne 10. februarja 1907, drž. zak. šte-
vilka 30, in sicer:

V § 3. od 1. do 3. razreda nave-
dene osebe naj se oproste plačeva-
nja vojaške takse, ker se je zvišal
ekzistenčni minimum.

§ 8. ki govori o zglašilni dolžno-
sti, naj se izpolni tako, da so od
zglašilne dolžnosti oproščene v § 14.
navedene osebe.

Interpelacija

poslanca E. Gangla in tovarišev na
Njega ekscelenco gospoda deželnega
predsednika glede na povišanje pro-
vizije nekaterim provizionistom era-
ričnega rudnika v Idriji.

V Idriji živi nekaj provizionis-
tov, ki so stopili v pokoj koncem
1. 1912 ter jim je bila odmerjena pro-
vizija po 64 K mesečno. Ker so že do-
služili koncem imenovanega leta
svojo dobo, so bili poklicani k dotič-
nemu g. rudniškemu svetniku, kjer
jim je bilo rečeno, naj stopijo v pro-
vizijo, četudi bi nekateri še radi osta-
li pri delu, da si izboljšajo svoj polo-
žaj, oziroma prislužijo boljšo provi-
zijo.

V letu 1913. vpokojeni rudarji
dobivajo po 80 K mesečne provizije,
katere bi bili deležni tudi prizadeti
provizionisti, da niso šli v pokoj že
koncem 1. 1912. Ti si sedaj prizade-
vajo, da bi jim bila izboljšana provi-
zija, oziroma da bi se jim odmerila
naknadno in isti višini, kakor jo vži-
vajo provizionisti iz leta 1913 — torej
mesečno po 80 K.

Ta prošnja se dá utemeljevati s
tem, da so prizadeti rudarji vso dobo
zvesto, pošteno in brez kazni služili
rudniku in da ni njihova krivda, da so
stopili pred letom 1913. v pokoj. Zato
so poslali prošnjo v c. kr. ministrstvo
za javna dela meseca oktobra 1913
na Dunaj, ki jim je sekcijski šef go-
spod pl. Hohmann ob svojem bivanju
v Idriji leta 1913. obljubil svojo po-
moč.

Interpelantje so nverjeni, da je
z ozirom na navedena dejstva Vaši
ekscelenci na tem, da se prošnja pri-
zadetih rudarjev ugodno reši, zato se
usojajo vprašati:

Hoče li Vaša ekscelenca v prilog
izboljšanja materialnega položaja pri-
zadetih rudarjev nemudoma posredo-
vati pri c. kr. ministrstvu za javna
dela na Dunaju ter storiti vse po-
trebne korake, da se omenjena proš-
nja čim prej ugodno reši?

Posl. dr. Ravnihar je vložil dalj-
šo interpelacijo na dež. predsednika
v zadevi jezikovne ravnopravnosti
pri državnih uradih na Kranjskem. V
interpelaciji se posebno ostro žigosa
germanizacija sodišč.

Posl. Jos. Turk je vložil samo-
stalni predlog glede razdelitve pri-
spevkov zavarovalnic gasilnim dru-
štvom.

Poročila deželnega odbora iz-
roči dež. glavar dotičnim odsekom.

Poročila in predlogi odsekov.

Sprememba občine. V imenu
ustavnega in občinskega odseka je
poročal poslanec dr. Pegan o samo-
stalnem predlogu posl. Vehovca glede
izločitve vasi Drčavas iz občine Žu-
žemberk ter priklopite k občini Za-
gradec in predlagal: »Samostojni
predlog se odstopa deželnemu od-
boru v kompetentno poslovanje, ter
se naroča čim nujnejša rešitev.« —
Sprejeto.

Vodovod za novomeško okolico.

V imenu upravnega odseka je poro-
čal poslanec Hladnik o samostalnem
predlogu posl. Zurca glede pomanj-
ljivosti pri vodovodu v Novem me-
stu. Poročevalec je izjavil: »Pri
zgradbi vodovoda v Novem mestu
se je čistilnik (filter) slabo naredil.
Okoliške vasi so potrebne vode. Upravni
odsek predlaga: Visoki de-
želni zbor skleni: Deželnemu odboru
se naroča: 1. naj dá narediti načrt,
kako bi se vodovod za Novo mesto
razširil tudi za okoliške vasi, 2. glede
poprave čistilnika naj pa potrebno
ukrene, 3. naj se preišče, kako bi bilo
popolniti vodovod, da bi zadostil
vsem potrebam tudi v prihodnosti.«
Poslanec Mazelle se predlogu pri-
družuje in ga pozdravlja, zahteva pa
jamstvo, da bo imelo Novo mesto
vedno dobro vodo in v zadostni
množini. Predlog odseka se sprejme.

**Voda za podgorske kraje pri No-
vem mestu.** V imenu upravnega
odseka je poročal posl. Hladnik o sa-
mostanem predlogu poslanca Zurca
in tovarišev za vodno preskrbo v
podgorskih krajih pri Novem mestu
in predlagal: »Deželnemu odboru se
naroča, naj pošlje deželnega tehnika,
ki naj bi na licu mesta preudaril, kako
bi se kraji v Gorjancih s pitno vodo
najboljše preskrbeli. Deželnemu od-
boru se nadalje naroča, da skuša pri-
dobiti tudi za male vodne preskrbe
podporo iz državnega melioracijskega
fonda.« K predlogu sta govorila še
poslanca Zorc in Jarc, kateri posled-
nji je predlagal, da se voda na Do-
lenjskem išče s takozvanimi iskalnimi
šibicami, t. j. s posebno pripravo, s
pomočjo katere se dá določiti, kje pod
zemljo teče voda. Sprejet je bil pred-
log odseka kakor tudi Jarčeva reso-
lucija glede iskalnih šibic.

Most čez Savo pri Krškem. V
imenu upravnega odseka je poročal
poslanec Hladnik o predlogu poslanca
Zurca glede zgradbe mostu čez Savo
pri Krškem. Poročevalec je izjavil:
»Most pri Krškem čez Savo je v zelo
slabem stanju. Treba je misliti na nov
most, ki naj bi ne bil lesen, ampak
železen. Most rabi ne samo mesto,
ampak vsa bližnja in daljna okolica,
kajti ves promet na postajo Videm ob
južni železnici gre čez ta most. Ker
veže ta most dve kronovini in pelje
čez reko, ki je državna reka, pred-
laga upravni odsek: Visoki deželni
zbor skleni: 1. napravi naj se načrt
za most, kateri načrt se pa naj ozira
tudi na potrebe okolice, 2. deželni
odbor stopi v dogovor z deželnim
odborom vojvodine štajerske glede
prispevka deželne štajerske za most,
3. deželni odbor naj se obrne na višo-
ko c. kr. ministrstvo za javna dela,
da bi čim večji donesek izposloval.«
Posl. Mazelle priznava potrebo mo-
stu, ali ne odobrava, da bi se on
zgradil vzdolžno od mesta Krško,
temve v mestu samem, kamor gravi-
tira vsa okolica in bi bilo tako tudi
njej ustrezno. Posl. Zure je proti
temu, da bi se gradil most v mestu in
tudi poročevalec temu nasprotuje,
češ, da bi od tega imelo koristi samo
pa gostilničarjev v mestu. Večina
sprejme predlog odseka v nespreme-
njeni obliki.

Most čez Ljubljinico pri Lipah.
V imenu upravnega odseka je poro-
čal posl. Povše o prošnji županstva
občine Tomišelj glede zgradbe mo-
stu čez Ljubljinico pri Lipah in pred-
lagal: »Deželni zbor priznava veliko
gospodarsko važnost in korist mostu
čez Ljubljinico pri Lipah in naroča
deželnemu odboru, da stopi v dogo-
vor z okrajnim cestnim odborom in
mestnim magistratom ljubljanskim

glede zgradbe mostu v Lipah in se pooblašča, če se omenjena zastopa izrečeta za to zgradbo in prevzame ta most, dati k tej zgradbi primeren deželni prispevek iz kredita za občila. — Sprejeto.

Vodna sila reke Krke. V imenu upravnega odseka je poročal poslanec Povše o predlogu posl. Vehovca glede izkoriščanja vodne sile reke Krke in predlagal: »Deželni odbor se naloži izvršiti študije za izkoriščanje vodne sile reke Krke in o tem svojedobno poročati deželni zbor.« — Sprejeto.

Vodovod za Žužemberk. V imenu upravnega odseka je poročal poslanec Povše o predlogu posl. Vehovca glede preskrbe Žužemberka z zdravo pitno vodo in predlagal: »Deželni odbor se naloži vse potrebne predpriprave izvršiti za oskrb trga Žužemberka z zdravo pitno vodo.« — Sprejeto.

Nova cesta Litija-Polšnik-Brezovo-Mirna. V imenu upravnega odseka je poročal posl. Povše o predlogu posl. Vehovca, da se zgradi nova cesta Litija-Polšnik-Brezovo-Mirna in predlagal: »Visoki deželni zbor skleni: Deželni odbor se naloži, da pospeši zgradbo kot nujno priznane prepotrebne nove ceste Litija-Polšnik-Brezovo-Mirna.« Poslanec dr. Novak je izjavil, da bo sicer glasoval za predlog, da pa opozarja dež. odbor na previdnost pri zgradbi ali podeželenju cest, da ne nastanejo za deželo in mesto Ljubljana, ki mora za to toliko prispevati, pretežka bremena. Zdi se mu tudi, da se večina pri tem oziroma na strankarske kot na stvarne potrebe, kar se vidi pri vasi Kamoljari pri Idriji, ki ne dobi cestne zveze, ker njeni prebivalci nso pristaši S. L. S. — Dr. Lampe ugovarja tej trditvi in pravi, da omenjena vas zato ne more dobiti cestne zveze, ker se nahaja ob gorški meji in gorški deželni odbor je odgovoril, da on ne more napraviti ceste z gorške strani, cesta samo do meje bi pa bila brez pomena. Predlog odseka se sprejme.

Plovba na Savi. V imenu upravnega odseka je poročal posl. Povše o samostalnem predlogu glede plovbe na Savi in predlagal: »Visoki deželni zbor skleni: Deželni odbor se naloži, da se pri študijah za izrabo savske vodne sile oziroma na možnost plovbe in dá izdelati tozadevni tehnični načrt.« Poročevalec omenja veliko važnost ureditve Save vsaj v toliko, da bi se lahko vozil les po njej in predlog se sprejme.

Ustavljanje brzovlakov v Borovnici. V imenu upravnega odseka je poročal posl. Povše o samostalnem predlogu posl. Kobija v zadevi ustavljanja brzovlakov na postaji Borovnica in predlagal: »Visoki deželni zbor skleni: Deželni odbor se naloži, da izposluje pri ravnateljstvu južne železnice, da ista v novem voznom redu odredi, da bodeta brzovlaka št. 1 in št. 2 postajala tudi na postaji Borovnica.« Ko je to zahtevo še predlagatelj sam obširno utemeljeval, je bil predlog sprejet.

Deželna posredovalnica. V imenu upravnega odseka je poročal poslanec Piber o nujnem predlogu poslanca dr. Kreka, naj se ustanovi deželna posredovalnica in predlagal: »Deželni odbor se naloži, naj do prihodnjega zasedanja izdela zakonski načrt za deželno posredovalnico po tehle načelih: a) Sedež posredovalnice, ki se ustanovi kot deželni zavod, bodi Ljubljana. b) Pomozni organi v posredovalni organizaciji naj bodo v prvi vrsti občinski uradi; poleg njih pa tudi druge organizacije, ki se prostovoljno javljajo za ta posel. Za kmečke posele in delavce zadruge in izobraževalna društva; za obrtno delavstvo pomočniška in delavska, zlasti strokovna društva. c) Deželna posredovalnica imej pravico stopiti v stik s podobnimi ali sorodnimi organizacijami drugih dežel, tudi inozemstva. d) Financiranje se izvrši po načrtu, da tisti, kateri iščejo dela, ne plačajo nobenih pristojbin.«

Posl. dr. Novak je opozorjal na potrebo in dolžnost priskočiti brezposelnim na pomoč in je omenil, da se je za to zadevo zainteresiral tudi državni zbor, občinski svet ljubljanski je pa že sklenil svet ljubljanski je za zneskom 5000 kron v podporo brezposelnim. Stavlja naslednji predlog: »Deželni odbor se pooblašča, da povrne onim občanom, ki dovoljujejo iz občinske blagajne brezposelnim prispevke, ki nimajo značaja ubožne podpore, polovico v ta namen uporabljen vsote. V proračun za leto 1914 naj se vpostavi v ta namen znesek 10.000 kron.«

Posl. Ribnikar pravi, da bi se stvar morala temeljito proučiti, ker je težko aplicirati na nase razmere posredovalnice kakor obstojajo v velegrarnih deželah. Mi moramo računati z malim kmetom, ki bi tukaj bil lahko oškodovan. Končno je govornik predložil naslednji izpreminjevalni predlog: »Deželni odbor se naloži, da zasliši do prihodnjega zasedanja glede osnovanja posredovalnice za delo mnenja malega kmeta, event. potom gospodarskih združenj, kmetijskih podružnic in županstev. Istočasno naj stopi deželni odbor v dogovor z mestno občino ljubljansko radi eventualnega razširjenja mestne posredovalnice, zlasti z ozirom na posredovanje kmetijskega dela za voljake rezerviste.«

Poslanec Gangel je omenil socialne razmere v Idriji, o vzrokih in posledicah brezposelnosti, ki posebno na mladino ne upliva dobro. Velike koristi bi imela Idrija, ako bi se ustanovile obrtne delavnice za mladeniče, ki se še ne sprejmejo v rudniško službo, šolski obveznosti so pa že odrasli. Dolžnost države bi to bila, saj ona črpa iz Idrije ogromne koristi. Govornik stavlja naslednji predlog:

C. kr. ministrstvo za javna dela se pozivlja, naj ustanovi v Idriji obrtno delavnico, da se bo mogla moška mladina, ki je odrasla šolski dobi, pa še ne more biti sprejeta v rudniško delo (torej od 14. do 17. leta) izučiti v raznih obrtjih, ki jih rabi rudniška uprava pri svojih obratih, ter da se očuva brezposelnosti in pred slabimi moralnimi in materialnimi vplivi, ki so zaradi brezposelnosti škodljivi za to mladino.

Volilna reforma.

V imenu odseka za preosnovo deželnega reda in deželnozbornskega volilnega reda je poročal posl. dr. Pegan naslednje:

Odsek, ki je dobil od visoke zbornice nalog, naj tekom osem dni poda poročilo o preosnovi deželnega reda in deželnozbornskega volilnega reda, da se je o predmetu posvetoval v treh sejah. V seji dne 18. februarja je poročevalec dr. Pegan predložil odseku operat. o katerem so se vsi odsekovi člani izjavili, da je pripravna podlaga za nadaljnja pogajanja, pri katerih bo vsaka stranka poizkusila spraviti do veljave svoja načela in zahteve.

Ker pa zaradi obsežnosti operata in važnosti stvarine ni bilo mogoče že v tej seji doseči zedinjenja strank o tem načrtu, se predlaga:

1. Visoka zbornica vzemi to poročilo na znanje!
2. Visoka zbornica podaljšaj odseku rok za končno poročilo.

Sprejeto.

Ob 2. uri popoldan zaključil dež. glavar sejo in zakáže prihodnjo za danes, v petek, ob pol 10. uri dopoldan.

Dnevni pregled.

Kakor smo pravili, naši prijatelji bodo in bodo čitali članek o razmerah slovenskih železničarjev, ki nam ga je zadnjič državni pravnik zaplenil. O. poslanec A. Ribnikar je radi te konfiskacije vložil včeraj v deželni zbor interpelacijo, s čemer je konfiscirani članek imuniziran in ga v prihodnjih dneh prihodnikor je bilo že zadnjič pod praznimi ponatitili ta konkretna dejstva, kazazeleni strah? O Rusiji »Večernik kolonami napisano.

Iz strahu pred mirom kriče o vojni. Zadnje tedne so bili avstro-ogrski napoloficiozni in podobni listi polni alarmentnih vesti, iz katerih je bilo slišati rožljanje mečev in topot voje pošasti. Priobčili smo par takšnih vesti, da smo pokazali razpoloženje avstro-ogrskih krogov, ki ne zamude nobene prilike ropotati s kanoni in flintami. Kje je topot našla avstro-ogrška javnost oporo za svoj zaželeni strah? V Rusiji »Večernik češkega slova« piše sledeče zanimive besede: Ruska diplomacija kakor bi se probudila iz globokega spanja je odprla oči in začudeno gleda okoli sebe in se povprašuje: Kako, da smo tako dolgo spali? V kritičnih trenutkih poslednjih balkanskih vojn se je vsa energija oficijelne Rusije razblijala v — diplomatične note, za katerimi je celi svet čutil — slabost. In bili so tu zgodovinski trenotki, ki se ne vrnejo tako hitro, trenotki, ki bi mogli približati rešitev slovenskega vprašanja v Evropi za cela desetletja. Sedaj so pa državniški v Petrogradu najbrže spoznali, kaj so zamudili in zakaj so zamudili in skušajo z mrzlično naglico nadomestiti svoje izgube. Predvsem popravljajo velike napake vojnega ministra Sachomli-nova, ki ni mogel podpirati energične diplomatske akcije — z vsestransko pripravljeno armado. Stare grehe prometne ruske politike popravljajo z velikanskimi omrežji novih železničnih strateških prog in hitijo z obnovitvijo vojnega brodograja, ki je pokopano v japonskem morju. Ruska diplomacija si tudi prizadeva omogočiti novo balkansko zvezo. Vse te priprave Rusije so važne in povzročajo povsod veliko nape-tost. Vojno napetost. Ne, čisto nekaj

— nasprotnega. Dostikrat smo že povdarjali, da vojna nevarnost raste enakomerno z rusko slabostjo in uni-kanjem in da pada enakomerno z rusko samozvestjo in močjo. Do konfliktov, ki so najbolj ogroževali mir — Draž, Skader samostojna Albani-ja — bi ne bilo nikdar prišlo, če bi Rusija mesto cincanja pokazala odločnost in rekla energično: Ne. Tro-zveza je vojaško in finančno slabejša kakor Francija, Anglija in Rusija. Toda za kolikor je slabjša, za toliko je bojevitejša. Ojačena Rusija poveča bistveno premoč tripelentente in zmanjša bojažljivost trozveze (Avstro-ogrsko, Italije in Nemčije). In to pomenja ojačenje miru, ne o-groževanje. Strah v Nemčiji in v Avstro-ogrski je treba torej dobro razumeti. Ta strah je izraz brez-močne togote vsled tega, da se ruski velikan vzbuja in kaže svojo moč. Na drugi strani pa zopet plod pre-brisanega preračunavanja vojaških oprav na škodo žepov davkoplačev-alcov. »Rusko Slovo« pravi: Ozra-žje rusko-avstrijsko je res gosto. Toda alarm dunajskih oficijozov je bil dan vsled tega, da se po Bismar-kovem receptu napravi v javnosti razpoloženje, potrebno za nove vo-jaske kredite.

Ruska politika. Knez Vladimir Meščerski izdajatelj in urednik v ruskih visokih birokratičnih krogih mnogo čitanega Graždaniina, eden tistih, ki nimajo nobene odgovornosti pa je kljub temu eden najvažnejših činiteljev ruske notranje in zunan-nej politike, ta mož piše v »N. Fr. Pr.«, da ruska politika ni niti za Srbe, niti za Bolgare, temveč edino le ruska. To je politika naroda, ki so mu Slovani egálni, in sicer prvič egálni, ker od njih ni imel ničesar drugega kot škodo in žrtve; drugič so mu Slovani egálni, ker se sploh noče vmešavati v tuje zadeve, naj bodo slovanske ali ne, in to za to, ker ima svojih skrbí dovolj. Ruski narod s carjem na čelu si ne želi drugega kot miru. Istih naziranj, kakor Meščerski je tudi novi ministrski predsednik Goremičkin. Takšna je torej prava ruska politika.

Lani so proklinjali in klicali zve-plo nad isto, kar letos blagoslovljajo. Kdo se ne spominja, s kakšnim šun-drom so lani poljski škofje proklinjali volilno reformo za galiski de-želni zbor. In letos 14. februarja so v galiskem deželni zboru sprejeli isti škofje isto volilno reformo, ki so jo lani proklinjali. Lani so napisali pastirske liste, letos zopet in hvalljivo v njih volilno reformo, ki so jo lani označevali malodane za delo sātana. Čudna so pota škofjovske previdno-sti, razume jih samo tisti, ki ve, da je škofjovska bisaga brez dna.

Iz Stajerskega. Večkrat čitamo, da se katehetje branijo celo na Schul-vereinskih šolah poučevati verouk v nemščini. Priznati moramo pohvalno to njih narodno zavest, da se vsaj v tem oziru brzda švabskega moloha. Gotovo pa je vse graje vredno, če na celi slov. šoli poučuje katehet samo enega otroka v nemškem jeziku. In kar je nerazumljivo, slovenskega otroka, katerega mati je Slovenka, oče pa Hrvat, to pa radi zaslepljene matere, ki je bila nekaj časa v tujini, pa ne na Pruskem, temveč na Kranjskem. Tovariši duhovniki takega po-četja najbrže ne odobrayajo in se jim gotov zdi neverjetno. Žalibog, da je resnica.

Narodna čitalnica v Novem me-stu priredi v svojih prostorih v Na-rodnem domu na pustni torek, dne 24. februarja, svojim članom in povablje-nim gostom kostumni venček. Na prireditvi igra sl. mestna in meščan-ske garde godba. Začetek ob 8. uri zvečer. Maske in skupine dobro do-šle!

Vozni listki na železnici nosijo popačena slovenska imena tako n. pr. se glasi: namesto: Skofja-Loka-Les-ce, — Skofjaloka-Lesce.

Ogenj. Oni dan dopoldne je iz-bruhnil ogenj v dimniku hiše po-sestnika Janeza Sajovica v Vodich pri Podkraju. Ogenj je vpepelil hišo, gospodarsko poslopje, krmo, več pol-jedelskega orodja in strojev. Sajov-ica ima škode za 10.000 K, zavaro-valnina pa samo 500 K. Ogenj so lo-kalizirali domačini.

Aretacija tatu. Preteklo soboto je aretiralo orožništvo pri pogane-skem predoru v litijem okraju 19-letnega delavca Feliksa Zupana iz Vač. Pri njem so našli v nekem zve-žnju dva kosa suhega prekajenega mesa, dvoje salam, dve škatljici sar-din, več smodk in daljnogled, ki ga je en dan prej ukradel v družbi ne-kega svojega tovariša v gotovi go-stilni v Ljubljani. Zupana je orožniš-tvo izročilo okrajnemu sodišču v Litiji.

Tatinski vajenec. Krojaškemu mojstru Francu Jagodicu iz Zupanjih njiv v kamniškem okraju je neznan tat ukradel iz zaklenjene omare, kjer se je nahajala večja svota denarja, 120 kron. Na sumu tatvine je bil 16letni Anton Spruha, ki je uslužben kot vajenec pri okradenemu Jagodi-cu in ki ga je orožništvo tudi areti-

Gostilna. Anton Ivančič Buffet.

TRST. Andemo de Toni, via Nuova 15. TRST.

Tržaškemu občinstvu in v Trst prihajajočim Slovincem j mčim za pristna istrska, vipavska in dalmatinska vina, kakor tudi vedno sveže pivo in izborno mrzlo in gorko kuhinjo.

ralo. Spruha, ki je pozneje tatvino priznal, so izročili okrajnemu sodišču v Kamniku.

Požigalka obsojena na deset let težke ječe. Te dni je bila obsojena pred novomeškim porotnim sodiščem Ana Krasinec iz Zorenc pri Črnomlju radi požiga v Tribučah na deset let težke ječe.

Z britvijo si je prerezal žile. V nekem kopališču v Opatiji si je dne 18. t. m. prerezal z britvijo žile bivši opatijski gostilničar Ivan Werbegg. Ko ga dolgo časa ni bilo iz kopeli, so vlomili tja in so ga našli v bani mrtvega. Vzrok samomora so najbrže finančijealne zadrege.

Vlomilca v vilo. Na severni strani Poreč na Koroškem stoji vila zobozdravnika dr. Ambroža Bruggerja iz Kutnorta. Dne 13. t. m. je bilo vlomljeno v omenjeno vilo in ta-tovi so odnesli več predmetov v skupni vrednosti 2000 K, med temi troje moških oblek, dvoje ženskih oblek, perzijsko preprogo, 15 ruhl, več ženskih bluz, moških in ženskih srajc itd. Na sumu tatvine sta že aretirana Karol Sibitz in njegova ljubica Marija Bollbacher. Ta je na kraju zločina slekla svojo umazano obleko in se oblekla v ukradeno. O-menenima vlomilcema so tatvino že dokazali.

Prijet vlomilec. Orožništvo iz Ribnice ob Vrbskem jezeru je te dni aretiralo 20letnega, že večkrat ka-znovanega Franca Kendlbacherja, ki je vlomil v farni cerkvi na Otoku in v Porečah v cerkvene pušice in od-nesel denar, ki se je v njih nahajal. Kendlbacher je tudi na sumu, da je vlomil v vilo J. Wilhelma v Sekiri in v Fellovo vilo.

Dvojen umor. Radi osebnega prepira glede denarnih zadev je ustrelil dne 17. t. m. popoldne ban-kiř Cöwe iz Bruslja nekega knjigo-vodje in nekega državnega uradnika. Bóvje se je še isti dan sam javil po-litiji. Izpovedal je, da je izvršil dvo-jen umor v navalu silne jeze.

Plaz usmrtil šolskega učenca. Kakor se iz Inomosta poroča, je zgrabil v bližini vasi Navis pri Bre-nnerju plaz dvoje šolskih učencev in ju je potegnil s seboj v globočino. En otrok se je rešil, drugega je plaz usmrtil.

26 mrtvih. Kakor poroča »Daily Mail« iz Londona, je umrlo vsled zadnjih morskih viharjev na otoku Grimbsby izmed 27 tamošnjih prebivalcev šestindvajset. Edini moški, ki je ostal pri življenju, je neki starček.

Ljubljana.

— Učiteljske plače. V poročilu o včerajšnji seji deželnega zbora omenjamo izjavo dež. glavarja — v odgovoru na tozadevno interpelacijo — da pride vprašanje učiteljskih plač na dnevni red že v eni prvih prihodnjih sej deželnega zbora. Iz zanesljivega vira smo zvedeli da je deželni glavar tudi v privatnem razgovoru z nekaterimi poslanci de-cidirano izjavil, da pride to vpraša-nje res na dnevni red še ene pri-hodnjih sej deželnega zbora. Upamo, da se to res zgodi in končno vendar-le zboljša položaj kranjskega učitelj-stva.

— Škandal, ki smrdi do neba. Kakor smo vam prerokovali, tako se je tudi zgodilo. Ko smo poročali o razmerah na srenjih šolah v Ljubljani, smo vam tudi obljubili, da vam bodemo še poročali. Ne moremo teh razmer drugače imenovati, kakor se glasi naslov. Splošna govornica je, kar je tudi resnično, da je padlo v I. tečaju samo v Ljubljani okrog 500 dijakov. Izdelalo je pa komaj kakih 200!! To je toraj največji škandal, za celo deželo kranjsko. Tako sta se na II. gimnaziji najbolj odlikovala klerikalec Robida in neki liberalce. Ta dva »pedagoga« sta marsikateri družini snedla kos kruha od ust s tem, da bodo morali vbogi stariši, za sinove šolnino plačevati. Na real-ki je ravno tako, niti ni za las boljše!

Tudi na I. gimnaziji je isto. Kdo pa je moral šolnino plačati? Samo srednji in nižji sloji! Teh sinovi imajo ubožna spričevala, zato morajo pa tudi pri konferencah — pasti! Sino-ve teh slojev se tako obdeluje, kot smo vam že poročali, samo da se de-nar iz njih izpreša. Dočim se dela, s sinovi premožnih starišev ravno nasprotno. Takega dijaka se vpraša kar v klopi, ako odgovori le par be-sedi — dobi prvi red. Ako pa molči, se mu pa reče, da ni še pripravljen. Seveda, take dijake podučujejo sami profesorji ter zaslužijo pri njih po 5 kron od ure. Zatorej taki dijaki delajo, kar hočejo, če tudi nič ne znajo, dobijo dober red. Denar se

mora potem izprešati — iz sloven-skih žuljev. Iz tega denarja se potem šolajo sinovi roparskih Albancev v Trstu in drugod. Vse to se menda zahteva od zgornj, zato da je potem manj slovenskih uradnikov. Kori-feje našega šolstva se pa na ta na-čin povpenjajo nakvišku. Mogoče tudi nimajo drugih zmožnosti in spo-sobnosti, da bi napredovali? V zgled naj nam bode gimnazija v Celju, kjer je padlo na II./a od 29 dijakov samo 2, istotam na enem razredu 3, na drugem pa 5. Taka šola dela čast vsem učnim močem in celi deželi! Proti našim škandaloznim razme-ram mora cela kranjska dežela pro-testirati. To je treba enkrat na ves glas povedati! Besedo imajo stariši, kateri so v tem zadeti. — Prijatelji zatiranih dijakov.

— Koncert gospe Schwärdströ-move. Že zadnjič smo napisali o te, svetovni pevki mnogo hvale — danes bi je še več, ko bi mogli. Težko je po-pisati nje umetnost. Sinočnji večer je bil prvi triumf pesmi. Dvorana v »Unionu« je bila polna — sedeži in galerije — vse zasedeno, vse očara-no, navdušeno. Plokanje brez kon-ca. Pevka je dobila lep šopek. Večer, ki bo ostal vsem dolgo v spominu.

Občni zbor Zveze dram. društva bo 7. sučta t. l.

— Odborova seja Maticе Sloven-ske 13. februarja 1914. Iz knjižnega odseka: Na neki poseben dopis se odgovori, da Matica izda Slov. nar. pravljice in pripovedke, ko bodo kon-čane »Slov. Narodne pesmi« in da se bo misel o izdanju knjige o vseh stra-nah slov. kulturnega življenja dala u-resničiti takrat, ko izide »Jugoslov-an-ska Enciplopedija«, kjer bo gradivo zbrano. Obsežno monografijo o Ein-spielerju izda »Družba sv. Mohorja«. Pisatelja životopisa dr. K. Olaserja še nimamo. Monografijo o bolg. pesniku Penču Slavejkovu spiše prof. Bezen-šek. Za zgodovino Stajerske, ki bo iz-šla v Slov. zemlji, še vedno ni bilo dobiti pisatelja. — Le omenja se pre-dlog, da bi kateri pisatelj izvedel Jur-čičev rudimentarni roman »Slov. sve-tec in učitelj«. — Korrespondenco dr. Jos. Vošnjaka (I. del) je priredil dr. Lončar. — Knjižni program za 1914: Zabavna knjižnica in Knezova knjižnica. — Vošnjakova korespon-denca. — Srbohrvatska narodna lir-ka (Zenske pesmi), ki jo priredi Cvet-ko Golar. — Prevod iz svetovne knji-ževnosti (Tolstega »Vojna in mir«; Anatole France: »Thais«.) — Izan-sko narodno blago« (pravljice). — Škrabčevih spisov I. snopč izide kot posebno izdanje. V evidenci je i na-dalje imeti misel o izdaji starejših slov. pesnikov, ki so doslej nepristo-pni in že zato neznani.

— Glas iz občinstva. V Veliki čolnarski ulici je toliko blata, da bi človek skoro utonil v njem. Opozar-jamo na ta nedostatek merodajne faktorje, saj smo vendar tudi mi davkoplačevalci. Več prizadetih.

Včeraj proti večeru se je nad Ljubljano zablskalo in zagrmelo, na to je pa kmalu začel padati — sneg.

— Razstava za rudarstvo v Jo-hannesbergu. Stalna avstrijska raz-stavna komisija na Dunaju je nazna-nila trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo vršila tretja letna razstava rudarskih produktov v Jo-hannesbergu od 19. do 29. maja 1914. Nekateri natančnejše podatke je do-biti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— Razstava strojev, oprave in patentov za vinarstvo in kletarstvo v Budimpešti. Ogrska družba »Ungari-sche Kaufmannshalle« priredi v Bu-dimpešti meseca maja in junija t. l. razstavo strojev in patentov za vi-narstvo in kletarstvo. Natančnejši podatki so razvidni iz prospekta, ki je v pisarni ukajšnjeg rgovske in obrt. zbor. interesentom na vpogled.

— »Brna« iz »Krvaje doline«. Nekaj izredno zanimivega bodo do-živeli oni, ki pohite na III. veliki ples narodnega delavstva. Ob 12. uri pri-peljejo v dvorano znano, a skoraj že pozabljeno »Brno« iz »Krvaje doli-ne«. Sprevod bode velikanski, ob asistenci raznih imenitnih osebnosti. Impresario te velike prireditve do-spe že v soboto dopoldne preko Pa-riza v Ljubljano. Povedali bi natan-čen spored »Brne«, a rajši kaj za-molčimo, ker bode vsakdo tem bolj presenečen. Nihče naj toraj ne za-mudi pohiteti v soboto zvečer v Na-rodni dom.

— Amerikanska reklama to ni, ampak amerikanska volilna pravica, ako tudi dake volijo pri vseh plesih. Ta se bode v polni meri vršila na »Velikem pustnem korzu«, ki se vrši

prilodno nedeljo v hotelu »Union«. Tamkaj bode vladalo pravo svobodno življenje raznih narodov, ki se naselijo ta večer na pustnem korzu. Pridite pogledat, kako idealno - prijetna je taka amerikan. plošna volilna pravica. Vstopnina za maske 1 krono, nemaskovani naj pridejo v promenadni obleki. Vstopnice se dobivajo pri zlatarju g. Černetu v Wolfovi ulici in v trafiki g. Češarkove v Selenburgovi ulici. Vabil, kakor iz inseratov znano, se ni razpošaljalo, ter je pristop splošen. Prihodnjice sporočimo o veliki dekoraciji pustnega korza.

— **Znani letalec Pegoud**, nameraval je priti tudi v Ljubljano, toda, ko je zvedel, da se sedaj vse pripravlja na krasni »Ples v maskah«, opustil je to misel, ker mu nikdo ne garantira, da bode njegov polet imel zaželen denarni uspeh.

— **Zelena lama**. Poročajo nam, da se bodo vsi narodni Zelenojamčani polnoštevno udeležili 1. maškera-de mada močanskega »Sokola«, ki se vrši na pustno nedeljo, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v kavarni »Mali slon« v Udmatu. Zadnje vesti pa pravijo, da se bo večina njih maskirala, da bo ta prva prireditelj res nekaj lepega. Kdor se še ni odločil, naj to hitro stori, in videl bo, da mu ne bo žal. Na pustno nedeljo toraj vsi v kavarno »Mali slon«.

— **III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1914**. Seja tajniško-zas-nikarskega odseka se vrši jutri v pe-tek 20. t. m. ob pol 7. zvečer v zvez-ni sobi. Prosi se polnoštevne ude-ležbe.

— **Izgubila se je** v soboto žepna ura, z verižico vred na poti od Sv. Jakoba mostu do Opekarske ceste. Pošten najditelj se prosi, da jo bla-gohotno izroči upravništvu »Dneva«.

— **»Hči čuvaja svetilnika«**, veli-kanska nordiška senzacijska drama iz pomorskega življenja v 6. dejanjih, predvaja se danes v kinematografu »Ideal«, telefon 328. Gotovo bode imela tudi ta slika veliko privlačnost. Učinkoviti film drži gledalce od za-četka do konca v napetosti. Čudovit je strahoten prizor razleta ladje. — Razven te drame predvaja se še veselo igra v 2. dejanjih »Pomožni na-takar«. Posneta po znani francoski gledališki glumi Pierre Weberja. Predstave trajajo 2 uri in pričelajo vsaki dan ob 3, 5, 7 in 9. Za 10 vin. zvišane cene.

Trst.

Tržaškimi inserentom. Vljudno raznjanjamo, da njih drugi ni upra-vičen za zaključnje oglasov za »Dan«, kakor dotični, ki se izkaže s pooblastilom upravništva »Dneva« v Ljubljani. Od drugih tozadevnih za-vodov ali vseh se oglaš v »Dan« ne sprejmo.

Upravništvo »Dneva«.

Članek o razmerah pri ravnatel-jstvu v Trstu, ki je bil zadnjič kon-fisciran, je imuniziran in ga prine-semo v pondeljek.

Iz Nabrežine. Socialni demokra-tje se strašno razburjajo. Ne mine niti en dan, da bi njihova »Zarja« ne imela kak dopis iz Nabrežine. Največ se napada »Narodno delavsko orga-nizacijo« in g. župana Caharijo. Naj-več jih pač jezi to, ker je bila pred kratkim ustanovljena v Nabrežini podružnica N. D. O. To se je zgodilo vkljub temu, da so socialni demo-kratje — posebno pa Ivantschan in Marica — pri vsaki priliki zagotav-ljali, da se kaj takega ne sme zgoditi. Sedaj vidijo, da so šli njihovi upi ra-kom živjeti in da zadobiva N. D. O. čimveč ko mogoče ocrnilni. Ker pa proti njej nimajo nobenih pravih argumentov, zato se poslužujejo vseh mogočih laži. Ena glavnih je pač ta o krumirstvu. O tem so že toliko pi-sarili in govorili, da se moramo prav čuditi, da se še niso naveličali tega, to pa zlasti zato, ker vse nji-hovo blatenje nič ne pomaga. Koliko je vreden očitke glede krumirstva se vidi že iz tega, da »Zarja« tudi nas nabrežinske delavce, ki smo se organizirali v vrstah N. D. O., zmer-ja s krumirji, to pa brez vsake naj-manjše podlage, ker mi še nikoli kru-mirili. Razume se, da socialni demo-kratji smatrajo za krumirja vsakega delavca, ki bi se njim ne hotel brez-pogojno pokoriti. Mi jim ob tej priliki kar jasno in odločno povemo, da bo-mo kot člani N. D. O. upoštevali edi-ne to, kar se nam bo naložilo od strani vodstva N. D. O., socialno-de-mokratske organizacije pa ne bomo priznali — kakor tudi člani socialne demokracije ne priznajo naše orga-nizacije. Kakor vi proti nam, tako mi proti vam! Pravzaprav pa bi bilo tudi smešno, če bi mi priznali orga-nizacijo, v kateri imajo glavno besedo Furlani, kateri prihajajo v Nabre-žino s pomočjo socialno-demokratskega posredovanja in nam, domači-nom, odjedajo kruh. Na svoji domači zemlji hočemo gospodariti sami! — Mi smo trdno prepričani, da se na-

hajamo na pravi poti. Socialni demo-kratji naj nas le napadajo in zmer-jaajo, kadar nam bo potrpežljivost mi-nila, bomo začeli tudi mi. Za danes bode povedano edino le to, da ne od-jenjamo in če pride tudi do najhujše-ga. Mi se nič ne opravičujemo, ker se nimamo za kaj — ker naše delo je pošteno — pač pa rečemo to: tisti, kateri sami krumirijo, nimajo nikake pravice, da bi očiteli krumirstvo dru-gim; še manj pravice pa imajo, da bi koga popolnoma po nedolžnem sumničili krumirstva. Konstatiramo, da so se posluževali krumirstva so-cialno-demokratski voditelji in celo predsednik delavskih združenj. — Če bi mi hoteli biti zlobni, bi socialnim demokratom tudi lahko očitali raz-ne tatvine, ki so se izvršile v njih-ovih organizacijah, česar oni Narodni delavski organizaciji ne morejo očiti-tati. Povedano jim bode še to, da ni resnično, da bi bila N. D. O. v zvezi z nabrežinskimi podjetniki. N. D. O. je organizacija slovenskega delavstva in kot taka mora voditi boj proti delodajalcem. Razlika med N. D. O. in socialno demokracijo je ta, da je N. D. O. poleg tega, da se bo-juje proti podjetništvu v svrhu bolj-šega gnetnega položaja delavstva, tudi narodna organizacija, t. j. orga-nizacija, ki ne dopušča, da bi se slo-vensko delavstvo izrabljalo in zatiralo tudi narodno, dočim je zlasti nabrežinska socialna demokracija nič drugega, nego organizacija, ki dela na to, da bi v slovenskih delav-cih zamorili narodni čut ter iz Na-brežine ustvarila pravo Furlanijo, v kateri bi Slovenec niti trohice ne imel pravice. — G. Ivantschan in Ma-rica bi boljše storila, da bi šla z nami vred klesat stopnice, namesto, da take neume in lažnjive dopise do-stavljata njiju »Zarji«. Mi, delavci, vemo bolj gotovo in natančno, kake so razmere delavstva, kakor pa ona-dva. Takim hujšakcem naj bi zaved-no delavstvo obrnilo hrbet. Upamo, da se to tudi zgodi. Socialno-demo-kratska strahovlada v Nabrežini mora biti strta! Dokler se to ne zgo-di ne odnehamo. Zadosti je bilo te-rorizma, zdaj je že skrajni čas, da se ga osvobodimo. — Več slovenskih delavcev.

Na velikem plesu narodnega de-lavstva, ki bo na pustni torek, se vrši med odmoru tudi srečanje. Glavni dobitek bo zlata ura, ki jo je daroval narodni zlatar g. V. Povh. Na tem plesu se pleše tudi »Slovan« in sicer po četvrtki. Voditelj plesa: g. profesor U. m. k. Začetek bo ob 7. zvečer, konec pa jutraj. Vstopni-na: moški 1 krono 50 vin., ženske 1 krono. Ta ples obeta biti zelo si-ljajen. Pa saj bo to tudi ljudska pri-re-ditev prve vrste. Na njem se bodo znašli slovenski zavedni delavci in njihovi prijatelji, katerim je ležeče na tem, da se nižji sloji našega naroda dvigajo in dosegajo boljšo bodoč-nost. — Na pustni torek bodo torej tudi vedno zatirani slovenski delav-ci pozabili nekoliko na svoje skrbi in se zabavali med seboj. Mladina pa se bo vrtila.

Za magdalensko Ciril-Metodovo podružnico se je nabralo na veliki večerji med svati in povabljenimi gosti o priliki poroke gdnice. Koren Vekoslave z g. Moženičem Josipom pri Sv. Mar. Magd. zgornji 22 K 24 v. Srčna hvala in da bi bilo mnogo po-snemovalcev.

Pevsko društvo »Slava« pri Sv. Mariji Magdaleni spodnji priredi v soboto dne 21. t. m. plesni venček za svoje ude in prijatelje društva v dvo-rani g. A. Čiač od 8. do 2. popoldne. — Vstop je prost.

Vladni »Corriere Adriatico« — zmuzne. Po Trstu govore, da prene-ha patriotski in od vlade znatno podpirani »Corriere Adriatico« za vedno izhajati. Vlada je bila pri tem listu zelo angažirana. Inspirator in odločilen faktor lista je bil c. kr. na-mestništveni svetnik Fabiani, njegov eksponent pa neki Milost, šefredak-ter lista in obenem c. kr. finančni uradnik, ki je zobal z dvojnih jastil. Tako skrbi vlada za svoje mame-luke in Albance.

Na pustno nedeljo priredi Ciril-metodova podružnica za Skorkljo in Belvedere plesno veselico v dvorani »Narodne delavske organizacije«. Začetek ob 4. uri popoldne. Čednim maskam je dovoljen vstop. Vstopni-na znaša za gospode 1 K, za dame 60 vin. Ker je čisti dobiček namenjen snujočemu se otroškemu vrten na Belvederju, priporoča se odbor ro-doljubom za mnogoštevilni obisk.

Ples šentjakobske mladine se vrši na pustno soboto, dne 21. t. m. in ne na pustno nedeljo 22. t. m.

V spomin! Dne 17. t. m. so po-ložili k večnemu počitku 22letno Jo-sipino Kunčič roj. Cofi doma iz Čezsoče na Bovškem. Nesrečnico je začela smrt na jako tragičen način. Ko je minoli teden grela mleko na takozvani »spiritierji« (posodi na spi-rit) se je ista prevrnila na tam sto-ječo posteljo, v kateri je ležala 3-mesečna hčerka in se je siročici takoj vnela obleka ter začela goreti. Obu-pana mati je, misleč, da reši otroka,

istega vzela v naročje, a pri tem se je tudi nji užgala obleka ter sta obe goreli, dokler niso prihiteli ljudje na pomoč, odšli so obe v bolnišnico, kjer je najprej otrok umrl, par dni potem pa mati. Ta nesreča bode po-sebno materam v opomin, posebno tistim, ki lahkomišljeno ravnaajo s ta-kimi nevarnimi posodami. Pokojnica, dasi mlada, bila je vrla narodnjaki-ja, ter je ob vsaki priliki, kolikor so ji moči dopuščale, darovala naši »Družbi«, zato pa, ji je krasil nrtva-ški voz velik, krasen venec z na-rodinimi trakovi. Težko je bilo videti mladega soproga in stariše, kako bridko so jokali ob grobu nesrečni-ce, ki si je sama zadala tako strašno smrt. Naj v miru počiva! — Prija-telj.

Srbsko gledališče v Skoplju zgorelo.

Belgrad, 17. febr. 1914.

Včeraj jutraj je zgorelo srbsko narodno gledališče v Skoplju. Požar se je pojavil ob 7. uri popoldne in te-kom kratke pol ure je objel plamen s strašno brzino celo zgradbo, tako, da ni bilo mogoče ničesar rešiti, raz-zun gledališke blagaine. Delavec, ki je rešil blagaine, je poginil v plame-nih. Mnogo drugih gasilcev je ranje-nih. Uničena je cela srbska klasična garderoba, klavir, harmonij, mnogo benečanskih ogledal, z eno besedo, celo zgradbo so požrli plameni. Ie troje napol zrušenih zidov štrli na mestu, kjer se je pred kratkim časom ponosno dvigala v zrak prva srbska narodno-kulturna ustanova v novo-osvojenih krajih. Škoda je ogromna. Zavarovano je gledališče pri »Beo-gradski zadruzi« za neznatno svoto 32.000 dinarjev.

Vest o tej veliki nesreči za srbs-ko umetnost in kulturo v centru No-ve Srbije je globoko pretresla celi Belgrad. Kakor hitro se je zaznala nesreča, je poslal poslanec Milorad Drašković pisмено vprašanje na vlad-o, kake korake misli predzeti, da se čim prej sežida novo narodno gledališče v Skoplju. Vsi poslanci brez razlike strank enoglasno zahte-vajo, da se volira čim večja svota za ta namen. Mnogi poslanci so izjavili, da se odrečejo celomesečnim dičetam v svrhu zidave novega gledališča v Skoplju, ki naj se prične graditi še ta mesec. V dveh dneh so nabrali za gledališče 60.000 dinarjev. —p.

Najnovejša tele-fonska in brzojavna poročila.

VOLILNA REFORMA V GRAŠKI OBČINSKI SVET.

Gradec, 19. februarja. V današ-nji seji občinskega sveta je bila po daljši debati sprejeta volilna reforma v graški občinski svet z vpeljavo proporcionalnega zistema z vsemi glasovi proti glasu zastopnikov uradništva. Vsi spreminjevalni pred-logi meščanskega kluba so bili zav-rnjeni z glasovi socialnih demokratov in zastopnikov uradništva.

LJUBLJANSKA ELEKTRIČNA ŽE-LEZNICA.

Dunaj, 19. februarja. Železniško ministrstvo je splošni avstrijski družbi električnih železnic na Dunaju dalo dovoljenje za izvršitev tehničnih priprav za dve novi ozkotirni progi v Ljubljani in v okolici za dobo enega leta. Ena proga bi šla od seda-nje ljubljanske železnične proge po Kolodvorskem okraju v Spodnjo Ši-ško, druga od primerne točke seda-nje proge po Gradšču na Glince.

AVSTRO - OGRSKO VOJNO BRO-DOVJE V TRSTU.

Trst, 19. februarja. Danes je pri-plula sem c. in kr. eskadra, ki osta-ne tu tri ali štiri dni.

IZ MANDŽURIJE.

Mukden, 19. februarja. Tu so odkrili odbor, ki je imel začeti s tret-jo revolucijo v Mandžuriji. Odbor je identičen z onim, ki je začel drugo re-volucijo.

AVSTRO - OGRSKA IN RUMU-NIJA.

Petrograd, 19. februarja. Danes je bil avstro-ogrski poslanik v Petro-gradu sprejet v nastopni avdijenci in predložil svoje dokumente.

SKUPŠTINA.

Belgrad, 19. februarja. V Skup-štini je danes ministrski predsednik Pašić odgovoril na neko interpela-cijo glede vpada Albancev v srbsko ozemlje lanske jesen. Vlada je storila vse potrebno, da prepreči vpad, toda priprave vojne uprave so bile

pomanjkljive, vsled česar je general Živojin Višić za kazen penzioniran. Nezaupnica vladi je bila odklonjena in prešlo se je dnevni red.

PROTI STOMBALISTOVSKIM MINISTROM.

Soifja, 19. februarja. Državno sodišče, ki bo sodilo obtožene mini-stre, je konstruirano in je začelo študi-rirati ogromen obteževalni material.

Mali oglasi.

Cepljene trte refošk in bele pro-daja Fr. Tavčar, Kreplje p. Dutov-lje, Primorsko. 1601—4

Odda se soba z lepim razgledom pri majhni družini. Trst, ulica Risor-ta, št. 9, vrata 8. 1616—3

Za soboslikarska in plestarska dela se slavnemu občinstvu priporoča Fran Keber, Trst, ul. Chiozza 59.

TRST. . . TRST.

Gostilna ex-Grotta velik ples

predpustno soboto :: nedeljo pondeljek :: pustni torek. Karl Berne.

Kredit

Vsakovrstna posojila, kakor tudi zjedinenje starih dolgov v eno ceneno posojilo za vse solventne osebe brez izjeme, zlasti definitivne nastavitve. Pogoji nad vse ugodni. Osební kredit brez življenske police od 3 mesecev do 30 let. Police do 70. leta tudi za odklonjene. Prenotacije tudi na drugo mesto. Velika hipotekna posojila. Prošnje pisмено, priložiti je 30 vin. v znakmah. Za ustnne rešitve uradne ure od 10. do 11. KREDITNA PISARNA, Ljubljana, Elizabetna cesta šte. 4.

Slamnikarice Müller & Wörmle nasl.

tovarna za damske slamnike in klobuke, Monakovo (Bavarsko) išče takoj

:: 20 izurjenih slamnikaric ob najvišji plači ::

Vožnja tja in nazaj se povrne. Predstaviti se je takoj pri ravnatelju Evg. Meier-ju v Ljubljani, hotel »Slon«.

Išče se pridno in pošteno

slovensko dekle k trem osebam v Belgrad,

prednost imajo one, ki so izvežbane v kuhinji, kakor tudi, da sobe in perilo v redu drže, za kar se plača mesečno K 30.—. Služba je trajna. Za službo sposobne naj se obrnejo pisмено na gospo Lizeto Rosman, soprogo ravnatelja v Belgradu, Srbija, Kara-Gjorgjeva ul. 95, I., nasproti kolodvoru. Potni list se mora imeti.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani sprejme

mladega fanta, ki je dokončal ljudsko šolo z dobrim uspehom kot slugo.

Predstaviti se je v Učiteljski tiskarni vsak dan od 4.—6. ure popoldne. — Prinesti je seboj zadnje šolsko izpričevalo in pisмено priporočilo šolskega vodstva, kjer je hodil nazadnje v šolo.

Radi prešle sezije

se razprodaja vsa zimska in jesen-ska konfekcija pod polovično ceno; zlasti klobuki in čepice po zelo zni-žanih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5. Telephone 132.

Stanovanji

v podprtiličju na solnčni legi z 2 in z 1 sobo ter z vsemi dru-gimi pritliklinami sta oddati z majevim terminom. Naslov v »Prvi anončni pisarni«.

Elegantno

stanovanje

na solnčni legi s 4 sobami, poselsko in kopalno sobo in vsemi drugimi pritliklinami opremljeno z vsem komfortom, se da v najem. — Naslov se polizve v »Prvi anončni pisarni«.

Golša

bzgavke, debel vrat (Bläh-und Sathals) se odstranijo hitro z največjim uspehom z Sv. Jurija golšnim balza-mom kozarec K 4. Sijajna zahvalna pisma.

Regina Laboratorium Karl Remmel, Landshut šte. 837, Bavarsko.